

Dr hab. Monika Mazurek prof. UKEN
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Kraków, 11 kwietnia 2025 r.

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Halszki Lelen w postępowaniu o nadanie stopnia dra habilitowanego

Dr Halszka Lelen ukończyła studia magisterskie na kierunku filologia angielska na Uniwersytecie Gdańskim w r. 1996. Tamże w r. 2012 otrzymała stopień doktora nauk humanistycznych *cum laude* na podstawie rozprawy pt. „The Literary Machine: The Principle of Tension in the Short Stories of H.G. Wells” napisanej pod opieką prof. Davida Malcolma. Zawodowo dr Lelen jest związana od 1997 r. z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim (uprzednio pod nazwą Wyższa Szkoła Pedagogiczna) w Olsztynie, gdzie była zatrudniona najpierw na stanowisku asystenta, a od 2012 r. adiunkta.

Jako osiągnięcie naukowe zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wskazano dwa cykle artykułów: „(Nie)zwykłość codzienności a motywy archipelagiczne w twórczości George’a Mackaya Browna” składający się z czternastu artykułów oraz „Tradycja a innowacja – sposoby redynamizacji konwencji w narracjach literackich”, składający się z dziesięciu artykułów. Inne osiągnięcia obejmują książkę na podstawie doktoratu *H.G. Wells: The Literary Traveller in His Fantastic Short Story Machine* (Peter Lang, 2016) oraz zbiór artykułów na bardzo zróżnicowane tematy, od filmu R. Polańskiego *Dwaj ludzie z szafą* do strategii narracyjnych reklam perfum. Oprócz tego do oceny przedstawiono także informacje o działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej.

Ocena formalna dorobku.

Dr Halszka Lelen przedłożyła do oceny jako osiągnięcia naukowe dwa cykle artykułów. Osiągnięcie I to cykl artykułów z lat 2015 - 2024 na temat twórczości orkadyjskiego pisarza George’a Mackaya Browna, opublikowanych przeważnie w krajowych czasopismach lub monografiach wieloautorskich. Osiągnięcia II to cykl artykułów z lat 2012 – 2015, poświęconych przede wszystkim twórczości H.G. Wellsa, jak również kilka artykułów dosyć luźno powiązanych z głównym tematem, zajmujących się teorią fantastyki, teorią narracji, literaturą dziecięcą. W tym miejscu muszę wyrazić swój sceptycyzm względem formy habilitacji na podstawie cyklu artykułów w dziedzinie literaturoznawstwa. Literaturoznawstwo ze swojej natury zachęca do spoglądania na przedmiot badań z szerszej perspektywy, do syntezy wielu wątków i punktów widzenia w spójną narrację o długości przekraczającej zwyczajowe kilkanaście stron artykułu. Cykl artykułów powiązanych tematycznie prowadzi do swego rodzaju monotonii, gdyż każdy artykuł trafia do (potencjalnie) innego czytelnika, którego należy od nowa przynajmniej krótko wprowadzić w temat. Jednak kiedy czytelnik jest jeden i czyta kilkanaście razy te same informacje, jak np. w tym wypadku o zaniedbywaniu Browna w

uniwersyteckiej krytyce literackiej, daje to efekt pewnej powtarzalności. Przy okazji należy wyrazić żal, że większość tych publikacji ukazała się na rynku rodzimym. W kontekście wielokrotnie wspomnianego przez Habilitantkę marginalizowania Browna w badaniach nad literaturą szkocką lub brytyjską, szkoda, że nie próbowała ona naprawić tej sytuacji przez ulokowanie swoich tekstów w publikacjach o szerszym zasięgu recepcyjnym.

Poważnym formalnym problemem jest fakt, że siedem z czternastu artykułów z cyklu pierwszego oraz dziewięć z dziesięciu z cyklu drugiego została opublikowana w różnych monografiach wieloautorskich, w tym dwóch pod redakcją Habilitantki. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce definiuje jasno cykl artykułów mogących stanowić osiągnięcie habilitacyjne jako

„1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. B” (Prawo o szkolnictwie wyższym art. 219 ust. 2 lit. b).

Takie brzmienie ustawy wiąże recenzentkę ręce i zmusza ją do odrzucenia artykułów, które były opublikowane jako rozdziały prac zbiorowych pod redakcją lub w materiałach z konferencji, które nie znajdują się na wykazie MNISW. W związku z tym jako wchodzące w skład cykli będą oceniać jedynie artykuły opublikowane w czasopismach z cyklu pierwszego. W drugim cyklu jest tylko jeden artykuł spełniający powyższe kryteria, a ponadto część artykułów w nim zawarta moim zdaniem nie spełnia kryterium „powiązania tematycznego” – te zasugerowane przez Habilitantkę w autoreferacie są bardzo ogólnikowe i robią wrażenie wynalezionych *post factum*. Dlatego artykuły te będą oceniane w sekcji „inne osiągnięcia naukowe”.

Ocena merytoryczna

Jako osiągnięcie naukowe mogące stanowić podstawę przyznania habilitacji dr Halszka Lelen wskazała cykl artykułów poświęconych twórczości XX-wiecznego pisarza orkadyjskiego George’a Mackaya Browna, pisarza o bardzo zróżnicowanym dorobku obejmującym poezję, powieści, opowiadania, dramaty, eseistykę i literaturę dziecięcą. Tematyka artykułów Habilitantki obejmuje przykłady z prawie wszystkich gatunków uprawianych przez Browna poza twórczością dramatyczną. Zostały one opublikowane (po odrzuceniu artykułów niespełniających kryteriów ustawowych) w latach 2018 – 2024. George Mackay Brown jest wysoko ceniony przez znawców literatury i innych poetów – wypowiadali się o nim pochlebnie tacy autorzy jak Seamus Heaney czy Ted Hughes - jednak nigdy nie osiągnął popularności dorównującej tym dwóm poetom. Angielskie wyrażenie „a writer’s writer”, pisarz ceniony przede wszystkim w kręgu innych pisarzy, wydaje się tutaj być dobrym określeniem pozycji Browna w historii literatury szkockiej. Brak szerszej popularności częściowo

może być wytłumaczony decyzją Browna o pozostaniu na rodzimych Orkadach, na marginesie geograficznym i kulturowym Wysp Brytyjskich, co doprowadziło do zaszufładowania go jako „pisarza regionalnego”. Jednym z motywów przewodnich publikacji tego cyklu jest wykazanie, że regionalna, orkadyjska tożsamość Browna nie jest jego ograniczeniem, ale siłą.

Opublikowany w 2018 r. tekst „‘A harper went here and there with his songs’: Modern Reworking of Northern Narrative Tradition in *Vinland* by George Mackay Brown” jest studium narratologicznym historycznej powieści Mackaya o życiu średniowiecznego Orkadyjczyka i jego podróżach. Autorka skupia się na fragmentarycznej poetyce Browna, której symbolem jest tytułowy harfiarz, udowadniając, że technika narracyjna tej powieści, oparta na mikropowieściach, jest bardziej eksperymentalna, niż to przyjmowano do tej pory.

Artykuł z r. 2019 „Experimenting with Historiographic Narrative and Guidebook Style in *An Orkney Tapestry* by George Mackay Brown” wprowadza nas w obszar twórczości eseistycznej Browna. Omawiany tekst to historyczno-kulturowy przewodnik po Orkadach, nieczęsto będący przedmiotem badań literaturoznawczych. Autorka w ciekawy sposób nawiązuje do myśli dawnego wykładowcy Browna, Edwina Muira, i jego rozróżnienia pomiędzy opowieścią (story) i bajką (fable), z których tę drugą Brown postrzegał jako centralną dla doświadczenia nie tylko orkadyjskiego, ale w ogóle ludzkiego. Poetyka kolażu stosowana przez Browna służy w ujęciu autorki stworzeniu specyficznej tkanki tekstowej, pozwalającej na umiejscowienie Orkadów w szerszym północnoeuropejskim kontekście kulturowym, ale również na pokazanie ich odrębności i specyfiki.

Pochodzący z tego samego roku tekst „Orcadian Poetics of Hope: Lyrical Dimensions and (Ex)tensions of the Topos in the Poetry of George Mackay Brown” nawiązuje do kwestii katolicyzmu Browna. Artykuł ten omawia motyw nadziei rozumianej jako jedna cnót teologicznych w wybranych wierszach Browna. Artykuł słusznie podkreśla subtelność, a jednocześnie centralną rolę inspiracji chrześcijańskich w twórczości Browna, obecnych w jego wierszach poświęconych tematyce codziennego życia, ale również w tych poświęconych postaciom wyrzutków społecznych, pozornie pozbawionych nadziei.

Tekst „Soundscapes, Evocalization and Poetics of the Everyday in ‘An Epiphany Tale’ by George Mackay Brown” jest również analizą tekstu o inspiracjach religijnych, jednak metoda analizy jest tutaj zupełnie inna, ponieważ autorka skupia się na fonetycznych środkach wyrazu użytych przez Browna. Analiza ta przeprowadzona jest z dużą precyzją, chociaż mam niejakie wątpliwości, czy wykorzystanie określonych fonemów przez autora nie powinno być porównane z ich przeciętną frekwencją w języku angielskim. W takim wypadku o celowości ich wykorzystania można byłoby mówić dopiero po wykazaniu ich ponadprzeciętnego użycia.

Tekst „George Mackay Brown jako katolicki piewca archipelagów tożsamości” został opublikowany w nieistniejącym już tygodniku *Nowy Napis* i ma charakter bardziej eseistyczny niż naukowy. Tekst ten, jak wskazuje na to tytuł, zajmuje się głównie wierszami o tematyce religijnej i ma

charakter bardziej przekrojowy, przybliżający polskiemu czytelnikowi główne tematy poezji Browna: religia, wspólnota, codzienność Orkadów i transcendencja widziana w codzienności.

Artykuł „Littoral Impressionism in *The Wreck of the Archangel* by George Mackay Brown” omawia wiersze zawarte w jednym z późnych tomów poezji Browna. W celu opisanego poetyki Browna autorka posługuje się pojęciem „litoralnego impresjonizmu”, którego jednak definicji unika i z samego artykułu trudno się domyślić, czy chodzi jedynie o środowisko, w jakim te teksty są osadzone, czy też jednak również o swoistą technikę pisania. Podobne podejrzania o brak precyzji wyrażania myśli rodzą się, gdy autorka dwukrotnie używa w tekście słowa „subaltern”, które w kontekście literaturoznawczym jest mocno powiązane z krytyką postkolonialną, nie wyjaśnia ona jednak powodów użycia takiego sformułowania. Bardziej przekonujące są te części artykułu, w których Habilitantka omawia impresjonistyczną technikę poetycką Browna przy użyciu narzędzi fenomenologicznych i ekokrytycznych.

Ostatnim z cyklu artykułów przedstawionych jako osiągnięcie habilitacyjne jest „Dysharmonia świata a poetyckie dociekanie prawdy w liryce George’a Mackaya Browna”, opublikowany w 2024 r. Jest to artykuł przekrojowy, nawiązujący częściowo do wcześniejszych tekstów z cyklu, zapoznający polskiego czytelnika z ogólną charakterystyką poetyki Browna. Omawiane tu tematy przewijały się już we wcześniejszych publikacjach: transcendencja, dawanie głosu postaciom i rzeczom marginalizowanym, wielogłosowość, Orkady jako niedoskonała Arkadia, zainteresowanie Browna mitem.

Ocena merytoryczna pozostałego dorobku publikacyjnego

W skład pozostałego dorobku publikacyjnego wchodzi artykuły o George’u Mackayu Brownie, z przyczyn formalnych nieujęte w cyklu powyżej. Druga grupa to teksty o H.G. Wellsie, stanowiące zapewne pokłosie badań nad doktoratem. Pozostałe teksty obejmują zróżnicowaną tematykę: teorie fantastyki, literaturę dziecięcą, teorie narracji. Habilitantka wydała również drukiem rozprawę doktorską pt. *H.G. Wells: The Literary Traveller in His Fantastic Short Story Machine*, jak podkreśla, w rozszerzonej względem doktoratu wersji.

Artykuł pt. „Semiotics of Archipelago in George Mackay Brown’s Narratives” jest to tekst bardzo ambitny w zamierzeniach, próbujący nakreślić ogólny zarys poetyki Browna w różnych gatunkach, przytaczając przykłady z poezji, opowiadań, powieści i tekstów eseistycznych. Centralnym obrazem, wokół którego jest zorganizowany wywód autorki, jest figura archipelagu, który Brown eksploruje w dwojaki sposób, w przestrzeni (obrazy podróży morskich ludzi wyruszających i docierających na Orkady) oraz czasie (badanie historii archipelagu). Wybór tekstów z wielu różnych gatunków nie do końca przysłużył się artykułowi, którego centralna teza meandruje ścieżkami czasami trudnymi do uchwycenia, np. trudno stwierdzić, jak fragmentaryczna, postmodernistyczna poetyka Browna znajduje swoje odzwierciedlenie w opisie roku rolnika w opowiadaniu „A Calendar of Love”.

Ma się wrażenie, że pojęcie czasoprzestrzeni zostało potraktowane w tym tekście w sposób nazbyt szeroki i nieskupiony należycie na jej cechach specyficznych dla twórczości Browna.

Artykuł z r. 2017 „Exploring Identity through the Melancholic Muse and Nostalgic Narrative in *The Storm* and *Fishermen with Ploughs* by George Mackay Brown” omawia dwa wczesne tomy poezji Browna. Chociaż pole badań zostało tutaj zawężone, artykuł ten cierpi na podobną przypadłość, co omawiany wyżej: duża ilość tematów z trudną do odcyfrowania myślą przewodnią.

Symptomatyczna jest tutaj struktura tekstu: osiemnastostronicowy artykuł (nie licząc strony z bibliografią) podzielony jest na 16 podrozdziałów (w tym wstęp i zakończenie), które poruszają tematykę tak różnorodną jak elementy nostalgii, poetyka codzienności, wpływy literatury staroangielskiej i modernistycznej. Niewątpliwie wszystkie te elementy występują w omawianych tomach wierszy, jednak nie można się oprzeć wrażeniu, że każdy z nich zasługuje na odrębne, pogłębione potraktowanie.

Tekst „The Goings-on Inside the House’ and Figurative Use of Fairy-Tale Characters in *Keepers of the House* by George Mackay Brown” ma za swój temat książkę Browna dla dzieci o gnomach pilnujących zwykłego orkadyjskiego domu, w większości dobrotliwych, ale niektórych również złośliwych. Ta niewielka książeczka, zdaniem autorki, ogniskuje w sobie wiele wątków obecnych w całej twórczości Browna: tradycję szkocką i szerzej patrząc celtycką, pochwałę codzienności, fragmentaryczną poetykę. Jest to interesujący wkład w badania nad twórczością Browna, w szczególności biorąc pod uwagę, że twórczość dla dzieci bywa często pomijana przez krytyków, zwłaszcza w przypadku pisarzy, którzy przeważnie tworzyli dla dorosłych. Można mieć jedynie pewne zastrzeżenia do sposobu, w jaki autorka prześlizguje się nad modelem rodziny opisywanym przez Browna: nieobecny przez większość dnia ojciec i matka-gospodyni domowa, która podaje mu obiad po powrocie z biura, mogli być domyślnym modelem rodziny w latach 20 XX wieku, na które przypadało dzieciństwo Browna. Nie był to jednak jedyny model w roku 1986, w którym ta książka została opublikowana, dlatego pominięcie kontekstu historycznego jest tutaj problematyczne.

Kolejny tekst „Axiological Semantics and the Discourse of the Literary Periphery in Selected Orkney Poetry” opublikowany w r. 2018, sytuuje twórczość Browna w szerokim kontekście twórczości innych XX-wiecznych pisarzy orkadyjskich oraz charakterystycznych elementów ich poetyki (wyspiarska tożsamość, fragmentaryczna poetyka, nawiązywanie do tradycji literatury mówionej). Jest to erudycyjna praca, prezentująca dogłębną znajomość tematu, a porównanie tekstów Browna z dziełami innych pisarzy orkadyjskich pozwala czytelnikowi zrozumieć lepiej korzenie jego twórczości, jak również w pewnym sensie zdemistyfikować obraz Browna jako samotnego geniusza z prowincji.

Artykuł „(Nie)świętość rzeczy najmniejszych a aksjologiczna poetyka codzienności w *Antologii z wyspy fok* George’a Mackaya Browna” (opublikowany w 2018 r., w monografii wieloautorskiej pod redakcją autorki) podejmuje drugi najczęściej podnoszony aspekt z biografii Browna w kontekście badań nad jego twórczością: jego przejście w dojrzałym wieku na katolicyzm

oraz wpływ tej decyzji na jego twórczość. Tekst jest ten pisany z myślą o polskim czytelniku i w oparciu o jak do tej pory jedyny dostępny w polskim przekładzie wybór poezji Browna, dlatego odgrywa on nie tylko rolę naukową, ale również popularyzatorską. Analiza zgodnie z tytułem skupia się na motywie świętości, paradoksalnie przedstawianym przy użyciu obrazów celowo codziennych i nie-świętych. Jest to interesująca i pogłębiona analiza twórczości Browna. Mogę w niej wskazać tylko jedną lukę albo raczej niewykorzystaną okazję: autorka pomija kontekst konwersji Browna (w artykułach o charakterze naukowym unikałabym raczej wartościującego terminu „nawrócenie”), którego nakreślenie w tekście przeznaczonym dla polskich czytelników mogłoby być cenne. Wybór religii mniejszościowej na tradycyjnie prezbiteriańskich Orkadach był decyzją o określonym ciężarze gatunkowym, nawet w latach 60-tych XX w. Autorka wspomina w artykule o tym, że Browna interesowały postaci ludzi zmarginalizowanych, outsiderów oraz że często posługiwał się poetyką „eliptyczno-fragmentarycznej metody konfrontowania światopoglądów poszczególnych jednostek czy grup we wspólnocie”. Brown przechodząc na katolicyzm niejako świadomie wybrał pozycję outsidera i pominięcie tego faktu oraz jego znaczenia dla jego twórczości daje poczucie niewykorzystanej okazji.

Rozdział „Narrative Displacement and Paradigms of Sanctity in Selected Short Stories of George Mackay Brown” wydany w 2020 r. w monografii wieloautorskiej pod redakcją Habilitantki kontynuuje rozważania nad inspiracjami katolickimi w twórczości Browna, tym razem na przykładzie opowiadań Browna o tematyce okołoreligijnej, odwołując się również do jego powieści o orkadyjskim świętym *Magnus*. Tekst ten bada sposób, w jaki Brown wykorzystuje w swoich narracjach przesunięcia i niedopowiedzenia, ze świętością raczej sugerowaną niż opisaną wprost.

Rozdział „Literackie aspekty głosów kobiet w *The Sea-King's Daughter* George'a Mackaya Browna”, opublikowany w 2022 r., traktuje o tekście Browna poświęconym postaci królowej Małgorzaty, ostatniej dziedziczki dynastii Dunkeld, która zmarła jako mała dziewczynka na Orkadach w drodze z Norwegii do Szkocji, której tron miała objąć. Tekst Browna wymyka się klasyfikacjom gatunkowym, oscylując między prozą poetycką i dramatem, posługując się techniką wielogłosowości. Habilitantka postanowiła użyć do opisu tego tekstu pojęcia intermedialności, jednak do tego wyboru można mieć zastrzeżenia. Niezależnie od tego, jakie gatunki reprezentuje omawiane dzieło i od faktu, że zawiera ono intertekstualne nawiązania do muzyki i malarstwa, operuje ono jednak w obrębie jednego medium, jakim jest tekst. Bardziej przekonująca jest ta część tekstu, która omawia zastosowanie polifoniczności w omawianym tekście, sytuując go w kontekście innych utworów Browna oraz w kontekście literatury modernistycznej.

Przechodzimy teraz do drugiej grupy artykułów, czyli w przeważającej większości rozdziałów opublikowanych w różnego rodzaju pracach zbiorowych, poświęconych twórczości H. G. Wellsa.

Rozdział „Tekst jako sieć. O literackiej metaforyczności w opowiadaniach fantastycznych H.G. Wellsa” z r. 2012 skupia się na zaniedbywanym aspekcie twórczości Wellsa czyli jego użyciu metafory, w tym przypadku w jego krótkich formach prozatorskich. Tekst „Post-Dickensian Style of

Literary Portraiture in the Mimetic Fiction of 'a Nawther' H.G. Wells" jest interesującą analizą Wellsowskiej strategii tworzenia postaci w jego prozie realistycznej, wykazując inspiracje Dickensowskie. Tekst „Do you read fables? Modern ones? Fable and Fairy-tale Strategies in the Early Scientific Romances of H.G. Wells” z r. 2014 proponuje odczytanie struktur narracyjnych wczesnych powieści Wellsa jako przekształconych wersji struktur bajkowych i baśniowych. Artykuł „Apocalyptic Visions of the End of the World in the Fiction of H.G. Wells” z r. 2015, analizuje sposoby, w jakie Wells wykorzystywał motyw apokaliptyczny w swojej twórczości. Podobny charakter ma analiza „Medieval Tradition and Eschatological Perspective in 'Under the Knife' by H.G. Wells”, w której autorka bada nawiązania do literatury średniowiecznej w jego opowiadaniach. „Character Sketch and Its Fantastic Transformations: H.G. Wells's 'The Crystal Egg'”, również z r. 2015, argumentuje, że konstrukcja postaci u Wellsa, wbrew zarzutom krytyków modernistycznych, nie wynika z jego słabości jako pisarza, ale jest celowym zabiegiem narracyjnym.

W pewnym stopniu od tych tekstów odbiegają dwa ostatnie tu omawiany „The Ambiguous Identity of a Dog as a Mongrelized Storyteller in John Berger's *King* (1999)” z r. 2015, w której narratorem jest bezdomny pies. Z poprzednimi tekstami łączy ten artykuł skupienie na technikach narracyjnych autora, które w tej powieści wprowadzają element niepewności co do tożsamości (psiej lub ludzkiej) narratora, co pozwala ją łączyć z nurtem realizmu magicznego. Tekst „Avant-garde Conventions Developed by the Themersons in *Mr Rouse Builds His House*” jest pionierską próbą analizy technik narracyjnych książki *Pan Tom buduje dom/Mr Rouse Builds His House* zarówno w polskiej, jak i angielskiej wersji, biorąc pod uwagę nie tylko tekst, ale również stanowiące jego integralną część zabiegi typograficzne.

Pozostałe teksty Habilitantki opublikowane po doktoracie obejmują szeroki wachlarz tematów: od analizy wczesnego filmu krótkometrażowego Romana Polańskiego *Dwaj ludzie z szafą*, poprzez teksty o poezji prof. Andrzeja Zgorzelskiego i Alana Riacha, aż po tekst o reklamach perfum w numerze tematycznym czasopisma *Media Biznes Kultura* wydanym w r. 2022, który Habilitantka również redagowała. Ten ostatni tekst pt. „Communicative Anosmia and Poetics of Storytelling in Perfume Commercials”, analizujący filmy reklamowe perfum (w większości wyprodukowane w XXI w.) pokazuje wszechstronny warsztat dr Leleni oraz jej umiejętności zastosowania narratologicznych technik badań w różnych obszarach medialnych.

W pewnym sensie z tekstami z cyklu habilitacyjnego powiązane są dwa teksty z tomów, które dr Leleni redagowała: „Parę uwag o kategorii świętości” z tomu *Święci i świętość w języku, literaturze i kulturze* z r. 2018 oraz „Sanctity as a Story? Preliminary Remarks on the Narrative Aspects of Sanctity” z tomu *Sanctity as a Story: Narrative (In)variants of the Saint* z r. 2020. (Tekst „Introduction” z tego samego tomu pozwolę sobie pominąć, ponieważ chociaż doceniam pracę włożoną w jego stworzenie, ma on typowy dla tego rodzaju tekstów charakter streszczenia zawartości redagowanego tomu.) Pierwszy tekst zawiera interesujące rozważania na temat kategorii świętości oparte na rozległych badaniach, jednak można mieć pewne zastrzeżenia do tego, że granica pomiędzy

świętością jako kategorią ogólną („sacredness” w j. angielskim) a świętością osobistą („sanctity”) w takim sensie, jaką przypisuje niektórym osobom Kościół rzymskokatolicki, jest tutaj nieco zatarta. Problem ten nie występuje w drugim tekście, który skupia się na kategorii świętości osobistej, proponując jej rozważanie w kategoriach narratologicznych. Na koniec wspomnę, że jak informuje Habilitantka w autoreferacie, jest ona autorką 11 haseł biograficznych w *The Edinburgh Biographical Dictionary of Scottish Writers*, chociaż niestety wydanie tej publikacji się przeciąga i z tego powodu nie mogła ona być ujęta w liście osiągnięć.

Podsumowanie

Publikacje dr Lelen cechuje dogłębna znajomość tematu i literatury przedmiotu, a wybór twórczości George’a Mackaya Browna, pisarza, który nie cieszy się taką rozpoznawalnością, na jaką zasługuje, może przyczynić się do zmiany tej sytuacji. Należy tutaj szczególnie pozytywnie ocenić ogrom pracy badawczej, jaką włożyła w swoje teksty dr Lelen, w tym podróż na Orkady i wywiady z żyjącymi przyjaciółmi Browna. Uważam jednak, że forma cyklu artykułów, jaką wybrała Habilitantka, nie przysłużyła się jej tematowi. Co być może nie razi przy czytaniu każdego artykułu osobno, staje się widoczne przy czytaniu wszystkich artykułów jednym ciągiem. Tezy wyrażane są meandrycznie i często niejasno, artykuły trzeszczą w szwach pod naporem wielości aspektów i podejść metodologicznych w nich zawartych, nieuchronne powtórzenia tych samych informacji w sekcjach wstępnych nużą czytelnika. Teksty przedstawione przez dr Lelen na pewno skorzystałyby z bardziej rygorystycznej redakcji (również językowej). Z tymi wszystkim zastrzeżeniami, dorobek naukowy dr Lelen stanowi oryginalny i znaczny wkład do badań nad literaturą szkocką w ogólności, a twórczością George’a Mackaya Browna w szczególności. Należy mieć nadzieję, że publikacja zapowiadanej w autoreferacie monografii dojdzie do skutku, a dłuższa forma pozwoli lepiej rozwinąć liczne wątki, które w artykułach mogły być jedynie zasygnalizowane.

Inna działalność naukowa

Dr Halszka Lelen od obrony doktoratu współredagowała 3 monografie wieloautorskie i jeden numer tematyczny pisma *Media Biznes Kultura*. Brała ona również regularny udział w życiu konferencyjnym, występując z referatami na siedmiu konferencjach zagranicznych oraz aż osiemnastu międzynarodowych konferencjach organizowanych w Polsce. Listę tę uzupełnia jedenaście konferencji i sympozjów krajowych oraz dwa sympozja (plus nadchodzące trzecie) w macierzystym Instytucie Literaturoznawstwa UWM. Habilitantka wygłosiła cztery wykłady na zaproszenie różnych uczelni krajowych i zagranicznych. Była członkinią czynną Rady Etyki Słowa przy Radzie Języka Polskiego PAN, a od 2019 r. jest ona członkinią wspomagającą Zespołu Etyki Komunikacji przy I Wydziale PAU. Należy również do ENSFR – European Network for Short Fiction Research. W latach 2016 – 2023 odbyła ona sześć staży o długości wahającej się pomiędzy tygodniem a kilku tygodniami,

przeważnie na różnych uczelniach w W. Brytanii, ale również jeden w Kanadzie. Tak różnorodna i wysoka aktywność zasługuje na pozytywną ocenę.

Działalność organizacyjna i dydaktyczna

W ramach dydaktyki na przestrzeni lat dr Lelen prowadziła wykłady i ćwiczenia zarówno z przedmiotów literackich, jak i z przedmiotów praktycznych. Była promotorem dwunastu prac magisterskich i trzydziestu dwóch prac licencjackich, a w bieżącym roku akademickim rozpoczęła prowadzenie kolejnego seminarium magisterskiego. Dr Lelen była członkinią komitetu organizacyjnego lub naukowego na sześciu konferencjach organizowanych przez macierzysty UWM. Była ona członkinią Wydziałowego Zespołu ds. Promocji i Wizerunku, a od 2023 jest członkinią Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo UWM. Od 2014 r. Habilitantka jest założycielką i opiekunką Studenckiego Koła Inicjatyw Anglistycznych Anglo-Cooltura Juniors, które prowadzi ożywioną działalność naukową owocującą wystąpieniami konferencyjnymi i publikacjami. Pełni ona również funkcję sekretarza czasopisma naukowego *Acta Neophilologica* wydawanego przez macierzysty wydział.

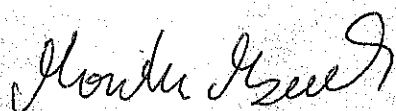
Osiągnięcia popularyzatorskie

Dr Lelen prowadzi bardzo ożywioną działalność popularyzatorską. Obejmuje ona zarówno inicjatywy skierowane do studentów jak i do szerszej społeczności. Obejmują one: warsztaty dla dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych, cykliczne imprezy typu „Dzień szkocki”, „Dzień św. Patryka”, „Dzień św. Jerzego”, „Burns Night”, „Święto Dziękczynienia”, wykłady dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku i w innych placówkach edukacyjno-kulturalnych, wykłady otwarte na UWM, warsztaty edukacyjne dla studentów.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska dr Lelen zasługuje na bardzo wysoką ocenę.

Konkluzja:

Przy moich wszystkich zastrzeżeniach wyrażonych powyżej, dorobek naukowy dr Lelen stanowi oryginalny i wartościowy wkład w rozwój dyscypliny poprzez jej badania nad twórczością George'a Mackaya Browna, literaturą orkadyjską i literaturą szkocką, spełniając ustawowe wymogi stawiane w postępowaniu habilitacyjnym. Również jej aktywność naukowa na innych uczelniach, w tym przede wszystkim na stażach zagranicznych spełnia wymogi art. 219 ust.3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Pozostałe publikacje, a także działalność organizacyjno-dydaktyczna i popularyzatorska Habilitantki dowodzą jej szerokich zainteresowań, erudycji, a także zaangażowania w misję popularyzatorską uniwersytetu. Dlatego wnioskuję o dopuszczenie dr Lelen do dalszych procedur w postępowaniu habilitacyjnym.

Dr hab. Monika Mazurek prof.UKEN